PRANCIŠKUS

POKALBIS SU

THOMAS LEONCINI

Dievas yra jaunas

Franciscus

SEGRETERIA PARTICOLARE DI SUA SANTITÀ

baltos lankos

PRANCIŠKUS

Dievas yra jaunas

Pokalbis su

THOMAS LEONCINI

Iš italų kalbos vertė Lina Gaučytė

baltos lankos

Įvairaus amžiaus skaitytojams

Siekiant švelnumo perversmo

„Dievas yra jaunas, visada naujas."

Popiežius Pranciškus ištarė šiuos žodžius mums sėdint vienam priešais kitą vienoje iš salių Šventosios Mortos namų pirmame aukšte. Prisimenu tikslią akimirką ir idealiai pamenu, kaip jo žvilgsnyje žybtelėjo ugnelė, lyg būtų norėjęs drauge su žodžiais perteikti kai ką gilaus ir kartu išlaisvinančio. Tai buvo mūsų penktasis susitikimas rengiant šią knygą, ir šis sakinys netikėtai mane paveikė itin stipriai: tarsi tą akimirką istorija būtų tekėjusi mano rankomis, kruopščiai užsirašančiomis vieną mintį po kitos, kad vėliau paspaustų tūkstančius kitų rankų ir pasiektų tūkstančius kitų širdžių.

Šiais įsimintinais žodžiais popiežius kalbėjo apie tai, kad jaunuoliai ir suaugusieji, šiais neramiais laikais atsidūrę atskirtyje, iš tiesų yra „drėbti iš to paties molio“ kaip ir Dievas. Kad geriausios jų savybės yra Jo savybės. Dievo, kuris yra ne tik Tėvas – ir Motina, kaip yra sakęs Jonas Paulius I – bet ir Sūnus, todėl ir Brolis. Pranciškus norėjo, kad jie būtų centre. Traukė juos iš paribių, į kuriuos šie žmonės buvo nustumti, ir nurodė juos esant pagrindiniais dabarties ir ateities, bendros istorijos veikėjais.

Jeigu tiesa, kad jaunuoliai yra amžini vartojimo visuomenės pavaldiniai – kuriuos praryja nesibaigiančios pradžios, kuriems siaubingai sunkiai sekasi pasiekti logiškus rezultatus ir kurie nuolat puoselėja iliuzijas apie jau nebeegzistuojantį socialinį nuoseklumą – tai šie puslapiai gimsta iš noro juos išlaisvinti iš šios padėties. Popiežius patvirtino, kad 2018 m. Sinodas, skirtas jaunimui, yra ideali proga tai suprasti ir iš esmės sustiprinti to reikšmę.

Pranciškus skyrė daug savo brangaus laiko šiam projektui, o aš – tik tarpininkas, kurį popiežius pasirinko, norėdamas perteikti savo žinią tiesiogiai viso pasaulio jaunuoliams.

Jaunuoliai nėra vieninteliai, kuriuos ši visuomenė atstūmė. Ji atstūmė ir daugelį suaugusiųjų, ypač senolių, kurie yra svetimi rinkos ir galios logikai.

Popiežius mums sako, kad būtina rasti ne tik jėgų, užsispyrimo, bet ir švelnumo ir kasdien tiesti tiltą tarp jaunuolių ir senolių: jiems apsikabinus, visuomenė gali išties atsikurti, šitaip padėdama visiems tiems, kurie atsiliko ir į kuriuos nuolat turime kreipti savo žvilgsnį.

Drąsa ir išmintis yra esminės švelnumo perversmo, kurio mums visiems giliai reikia, sudedamosios dalys.

T. L.

Dievas yra jaunas

I

Jauni pranašai ir seni svajokliai

Popiežiau Pranciškau, pradėdamas norėčiau paklausti, kas yra jaunystė?

Jaunystė neegzistuoja. Kalbėdami apie jaunystę, dažnai nesąmoningai turime galvoje mitus apie ją. Tad man patinka galvoti, kad jaunystė neegzistuoja, o vietoje jos yra jaunuoliai. Lygiai taip pat nėra senatvės, bet yra senoliai. Sakydamas „seniai“, „senoliai“, nevartoju negražaus žodžio, priešingai – tai nuostabiai gražus žodis. Kaip paprastai didžiuojamasi savo jaunyste, lygiai taip pat reikia džiaugtis ir didžiuotis senatve. Būti senam yra privilegija: tai reiškia, kad turi pakankamai patirties ir gali save pažinti bei atpažinti savo klaidas ir teigiamas savybes; sugebi potencialiai

atsinaujinti, visai kaip jaunystėje; tai reiškia, kad sukaupei patirties, reikalingos tam, kad galėtum priimti praeitį ir, svarbiausia, kad pasimokei iš praeities. Dažnai leidžiamės užvaldomi būdvardžio be daiktavardžio jam suteikiamo palaikymo. Jaunystė, be abejo, yra daiktavardis, tačiau tai konkrečios atramos neturintis daiktavardis, tai mintis, taip ir nesukurianti vaizdo.

Ką regite, galvodamas apie jaunuolį?

Matau savo kelio ieškantį vaikiną arba merginą, norinčius kojomis atsispirti nuo žemės ir skristi, einančius į pasaulį ir žvelgiančius į horizontą vilties, ateities ir iliuzijų kupinomis akimis. Jaunuoliai žengia abiem kojomis, kaip ir suaugusieji, tačiau, skirtingai nei suaugusieji, kurių kojos juda paraleliai, jaunuoliai viena koja visada yra priekyje, jie visada pasiruošę lėkti, spriegti į priekį. Visada į priekį. Kalbėti apie jaunuolius – tai kalbėti apie perspektyvas ir apie džiaugsmą. Jaunuoliai turi daug jėgos, jie moka žvelgti su viltimi. Jaunuolis yra gyvenimo perspektyva, kurioje glūdi

tam tikro laipsnio atkaklumas; jis pakankamai pakvaišęs, kad galėtų puoselėti iliuzijas, ir turi užtektinai sugebėjimų išgyti nuo nusivylimo, kuriuo tos iliuzijos gali baigtis.

Negalima kalbėti apie jaunuolius, nepaliečiant paauglystės temos, nes niekada nereikia nuvertinti šio raidos etapo, kuris galimai yra sunkiausiais ir svarbiausias gyvenime. Paauglystėje patiriamas pirmasis tikrasis sąmoningas ryšys su tapatybe, tai gyvenimo etapas, kurį pereina ne tik vaikai, bet ir visa šeima; tai tarpinis etapas, kaip tiltas, kuriuo žengiame į kitą kelio pusę. Dėl šios priežasties paaugliai nepriklauso nė vienai iš pusių – jie eina, keliauja, juda. Jie – ne vaikai (ir nenori, kad su jais būtų elgiamasi kaip su vaikais), bet ir ne suaugusieji (nors nori, kad su jais būtų elgiamasi kaip su suaugusiaisiais, ypač kai kalba eina apie privilegijas), tad turbūt galima sakyti, kad paauglystė yra įtampa, neišvengiama introspekcinė jaunuolio įtampa. Tačiau tuo pat metu ji tokia stipri, kad gali smogti visai šeimai, ir gal kaip tik todėl ji yra tokia svarbi. Tai pirmasis jaunuolio ir jaunuolės perversmas, pirmoji gyvenimo transformacija, kuri pakeičia taip smarkiai, kad dažnai sujaukia ir santykius tarp

draugų, meilės saitus, kasdienybę. Paauglystės laikotarpiu žodis „rytoj“ vargiai gali būti vartojamas užtikrintai. Turbūt ir suaugusieji turėtume būti atsargesni, tardami žodį „rytoj“, ypač šiuo istoriniu laikotarpiu, tačiau niekas geriau už paauglį nežino svarbos, kurią įkūnija akimirka. Paaugliui akimirka yra pasaulis, galintis aukštyn kojomis apversti visą gyvenimą. Tuo gyvenimo laikotarpiu apie dabartį galvojama turbūt daugiau nei per visą likusį gyvenimą. Paaugliai ieško akistatos, užduoda klausimus, viską ginčija, ieško atsakymų. Jaučiu būtinybę akcentuoti, koks svarbus yra tas visko ginčijimas. Paaugliai trokšta mokytis, kad galėtų tapti nepriklausomi, o suaugusieji būtent šiuo laikotarpiu turi būti supratingesni nei bet kada ir savo elgsena stengtis rodyti teisingą kelią, užuot įsivaizduodami galintys mokyti tik žodžiais.

Paaugliai išgyvena įvairių nuotaikų, kurios būna dar ir staigiai kintančios, o visa šeima jas išgyvena drauge su jais. Tai etapas, kuriuo, be abejo, kyla pavojų, tačiau visų pirma tai jų ir visos šeimos augimo laikas.

Paauglystė – ne liga, negalime elgtis taip, tarsi ji tokia būtų. Vaikas, gerai išgyvenantis paauglystę – kad ir kokia ji būtų sunki tėvams – tai vaikas, turintis

ateitį ir viltį. Man dažnai kelia nerimą dabartinė tendencija mūsų jaunuolius „medikalizuoti“ pirma laiko. Atrodo, kad viską norima išspręsti per mediciną arba viską kontroliuojant, vadovaujantis šūkiu „kuo geriau išnaudoti laiką“, o paauglių dienotvarkė tampa net gausesnė nei svarbaus vadovo. Pasikartosiu: paauglystė – ne liga, su kuria reikia kovoti. Tai normalus, natūralus mūsų vaikų raidos etapas.

Kur gyvenimas, ten – judesys, kur judesys – ten pokyčiai, paieškos, netikrumas, ten – viltis, džiaugsmas, taip pat neviltis bei sielvartas.

Kokie jaunystės prisiminimai Jums pirmiausia ateina į galvą? Pabandykite prisiminti save Argentinoje, kai Jums buvo dvidešimt...

Būdamas tokio amžiaus mokiausi seminarijoje. Patyriau labai stiprią akistatą su skausmu: aptikus tris cistas man buvo pašalinta dalis plaučio. Ši labai stipri patirtis veikia mano prisiminimus, apie kuriuos klausi, tačiau puikiai pamenu vieną labai intymų dalyką: buvau kupinas svajonių ir troškimų.